

DAHAVSKI POROČEVALEC

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA NARODNEGA ODBORA

Štev. 28

Dachau, v soboto, dne 2. junija 1945

Broj 28

RADIO TRST PROTI NERESNIČNEMU POROČANJU LONDONA

Resnica o stanju v Trstu - Ukropi oblastev za uvedbo reda in prehrano

TRST, 31. maja - Radio Trst je danes ob 1/2 9. dal sledeč odgovor na lažnive vesti londonskega radia, ki jih razširjajo tudi italijanske postaje Bari, Benetke in Milan: 1) Radio London je javil, da so jugoslovanske oblasti zaprle 26 članov osvobodilnega sveta, kar pa ni res. Povdarjamo, da imajo v osvobodilnem odboru Italijani dvetretjinsko večino. Res je v Trstu zaprtih 6 ljudi, ki so pripadniki fašizma. 2) Nadalje javlja radio London, da so jugoslovanske oblasti zaprle 4000 italijanskih partizanov. Odgovor je že dal štab Garibaldincev, ki pravi, da je jugoslovanska vojska italijanske partizane najlepše sprejela in oborožila z najmodernejšim orožjem. Res pa je, da je zaprtih še več kot 4000 ljudi, namreč pripadnikov SS in preoblečenih fašistov. 3) Lažnive vesti iz Londona pravijo, da Jugoslovanska vlada pošilja na ozemlje Trsta ljudi slovenske narodnosti in jih tam naseljuje, da bi pri plebiscitu dosegla večino. Ta vest je prav tako lažniva, kakor vse prejšnje. V Trst in okolico se vračajo le oni, ki so nekoč zbežali pred fašističnimi roparji in morilci in tisti, ki so se v Trstu rodili. Tudi interniranci se vračajo in se bodo vrnili na svoje domove. (Naj bi raje radio London povedal kaj o tistih 100.000-ih, ki so bili naseljeni v Trstu in okolici po letu 1918.) 4) Na vest, da ljudstvo v Julijski krajini in Trstu gladuje, dajemo radiu London sledeče pojasnilo: Res je, da so težkoče v pogledu prehrane velike, ker so prometne zveze neurejene. Vendar se Slovenska vlada trudi, da to stanje izboljša. Še vedno pa dobijo prebivalci Trsta več hrane, kakor pa so jo pod fašističnim režimom. Vsak prebivalec dobi dnevno 150 g belega kruha, ki ga že dolga leta ni videl. Odprtih je tudi 6 menz, kjer se hrani dnevno 10.000 ljudi. V kratkem bo odprta še ena velika menza. Poleg tega ima vsaka tovarna in vsak večji obrat svojo kuhinjo.

Dne 29. maja je radio London javil, da je v noči od 27. na 28. nek jugoslovanski vojak ranil v koleno neko angloško stražo. Ko je poveljnik jugoslovanskih čet v Trstu zvedel za to lažnivo poročilo, se je takoj podal k komandantu angleških sil na tem odseku, Schwentu, in zahteval od njega poročilo. General mu je odgovoril, da ne ve nič in da do sedaj še od nikoder sličnega poročila ni sprejel. - Če radio London želi imeti resnična poročila o stanju v Trstu, naj se obrne do nas, ki mu jih bomo radi dali na razpolago.

LJUBLJANA ZA KULTURNO POVZDIGO TRSTA

TRST, 1. junija - "Il nostro avvenire" poroča, da je slovenski prosvetni minister dr. Ferdo Kozak (s tem popravljamo pomoto z dne 31. maja, op. ur.) sprejel odposlanstvo tržaške občine in se je z njim razgovarjal glede ureditve tamošnjega šolstva.

Minister je naglasil, da mora biti to vprašanje urojeno v duhu bratstva in sloge obeh tržaških narodov. Dalje je naglasil, da bo storjeno vse za povzdigo srednjih in strokovnih šol, izpopolnitev tržaškega vsuči in lišč, ki bo čimprej odprlo tudi stolico za pomorstvo. Prav tako bo moral Trst ob podpori ostale Slovenije posvetiti največjo skrb gospodarsko-političnemu šolstvu. Važno je nadalje, da se takoj prousmeri vsa vzgoja po osnovnih in srednjih šolah v duhu prave demokracije. Tudi učiteljstvo bo moralo v tem pogledu storiti vse, da se sledovi nesodobne in povprečne fašistične vzgoje čimprej izbrisejo.

TRST, 1. junija - Preko Reke je dosedaj na poti in je že prispelo v Trst okrog 30.000 kg masti, 70.000 kg žita, 10 ton zmrzlega mesa, 2400 kg sladkorja za prehrano prebivalstva. Tržaški mlini so prevzeli mletov žita in zmlejejo dnevno 4 vagone moke, v Ljubljani pa je bilo dosedaj za Trst zmlatih že nad 30 vagonov žita. - Navedene količine je dobavila DUNRA.

TRST, 1. junija - Vsled velikoga pomanjkanja vina v Trstu je ponudila vinarska zadruga v Splitu večje količine dalmatinskega vina, ki bi se prepeljalo v Trst z obrežnimi parniki oziroma jadrnicami.

ODNEVI NAŠE BORBE ZA TRST

BEOGRAD, 1. junija - "Borba" prinaša daljši članek zveznoga finančnega ministra generala Žujevića, ki se je udeležil konference v San Franciscu kot delegat Jugoslavije. Žujević razpravlja tudi tržaško vprašanje in ugotavlja v koliko je jugoslovanski postopek v skladu določbi pakta o svetovni varnosti. Končno prihaja do zaključka, da je Jugoslavija v tržaškem vprašanju postopala popolnoma pravilno in govore prav vsi razlogi za to, da zadeva ne bo mogla biti drugače urejena, kakor si to želimo.

BEOGRAD, 1. junija - Veliki njujorski dnevnik "New York Times" poroča iz Trsta, da vlada tamkaj pod jugoslovansko upravo vzoren red, zlasti je vzgledno obnašanje jugoslovanskih vojakov. Skupno delo vsega tržaškega prebivalstva pod vodstvom nove mestne uprave redi že sedaj lepe uspehe.

WASHINGTON, 1. junija - Jugoslovanski zunanji minister Šubašić je imel v Washingtonu daljši razgovor z namestnikom ameriškega zunanjega ministra Groom glede tržaškega vprašanja.

HOPPKINS IN DAWIS

MOSKVA, 1. junija - Včeraj je bil pri zunanjem komisarju Molotovu velik sprejem, ki se ga je udeležil tudi Harry Hopkins. Včeraj je imel Harry Hopkins četrti sestanek z maršalom Stalinom.

LONDON, 31. maja - Odposlanec prezidenta Trumana, Dawis, je po doseženem sporazumu z ministrskim predsednikom Churchillom in zunanjim ministrom Edenom odpotoval na poročanje v Washington.

PISMO PADLEMU TOVARISU VITU KRAIGHERJU

Nekaj se je zrušilo v meni, ko sem izvedel novico, da si padel Ti, naš Vito, tik pred osvoboditvijo, zadet od kroglice plačanih izdajalcev. Gledal sem Tvojo sliko v časniku in dolgo strmel vanjo. Krsta, v njej Tvoje razbitano telo. Povsod rane, sledovi brutalnega mučenja - in kljub temu je Tvoj obraz miren in spokojen in usta, kakor da bi se smehljala. Proje tako zgovorne oči so ugasnile - vendar nam te ugasle oči govori, kričijo! Kričijo po masčevanju, kličejo na borbo, dokler ne bo uničen zadnji ostanek fašističnih in nacističnih kreator in z njimi povezanih domačih izdajalcev.

Gledam Tvojo sliko - in spomin se obujajo: Bilo je leta 1932. S kakim poletom si delal kot akademik v našem akad. društvu "Triglavu" na univerzi. Nikoli ne bom pozabil tistega najinega nočnega razgovora, ko sva stopala sama ob Ljubljani in si mi govoril: "Novo življenje mora priti. To je zgodovinska nujnost. Toda kdaj pride do tega in ali bomo mi seli pripravljeni za ta veliki trenutek, to je odvisno od nas vseh. Mi moramo študirati, čimveč spoznati, čimveč se naučiti, da bomo lahko izpolnili svojo zgodovinsko nalogo. Izpolnili pa jo bomo lahko samo, če ne bomo samo znanstveno pripravljeni, ampak ves, brez zadržkov in ozirov, z vsem svojim bistvom se moramo predati ideji. Potem bomo uspeli."

In to si z delom na samem sebi dokazal. To, kar je mene in druge toliko vlekel k Tebi, je bila vpravi tista predanost progresivni ideji, ki je nisl zgolj razumsko, hladno doktrinarsko dojel, ampak je izpolnjevala vse Tvoje bistvo. Nikoli nisi bil v delu neoseben, ampak vedno toplo človeški in veder.

Pozneje si bil v Parizu in tam videl od blizu pot velike demokratske svobodoljubne fronte, ki je zbrala v sebi delavca, kmeta, delovnega inteligenta. Videl si potrebo strnitve teh sil pri nas in postal eden od aktivnih delavcev-pobornikov prave ljudske demokratske fronte. Poleg znanstvenih študij o socialnih vprašanjih, poleg predavanj in govorov, si ves čas aktivno sodeloval z delavstvom pri borbi za njegove pravice.

Leta 1941 si v takratnih začetkih delovanja OF, naše res ljudske fronte moral v ilegalo, lovili so te karabinjeri in domači izdajalci, Ti pa si ostal miren in tudi v najtežjih okoliščinah opravljal odgovorno delo. Čisto nepričakovano sem te srečal zdaj tu, zdaj tam v samotni ulici. Bežen, skoraj neopazjen nasmešek je bil ves pozdrav, toda razumela sva se. In kakor te je že prej zasledovala reakcionarna jugoslovanska politična policija, je grozila nevarnost sedaj Tvoji družini, nad katero so hoteli znesti svoj srd in sovraštvo proti Tebi. Kako si vkljub nevarnostim, ki so Ti grozile, skrbel za mamo, za ženo, kako prisrcno si se igral s sinčkom Matjažem in se šalil z njim, ko si prišel, da jih rešis preganjanja: "Da, da - Ti boš šele kavelj. Eno leto si star, pa že ilegalci!" Toda nato si se zresnil: "Toda potem, potem boš imel lepše, svobodnejše življenje kot smo ga imeli mi."

Sel si ven na teren, deloval na osvobojenem ozemlju, postal major naše nove vojske, in glavni javni tožilec Slovenije. Čakala te je težka in odgovorna naloga: prispevati s svojim delom k temu, da se vzpostavi mesto doždanje laži-pravica resnična pravica, pravica osvobojenega in svobodnega slovenskega ljudstva.

In sedaj - na pragu uresničitve vseh Tvojih želja, vsega Tvojega požrtvovalnega dela, na pragu osvoboditve vse domovine - Te je po krvavem mučenju zadela izdajalska domobranska krogla

tam na Bolenjskem. Padel si kot junak, kot borec za resnico in pravico, svoje življenje si žrtvoval za lepši in pravičnejši svet. Zdi se mi, da nam kličeš iz groba: "Masčujte nas! Masčujte nas zato, da se take strahote nikoli več ne bodo mogle zgoditi! Mi smo padli za domovino, vam je izročena, svobodna in poveljčana. Čuvajte jo, izgradite jo, s čistim srcem, iskreno ljubezniško in požrtvovalnim delom. Kri tisočev padlih ne sme biti prelita zaman!"

Vito, vedi - vaša kri ni tekla zaman! E.S.

MARŠAL TITO OBISKUJE SLOVENIJO

LJUBLJANA, 1. junija - Maršal Tito je za časa svojega bivanja v Ljubljani obiskal razne kraje na Gorenjskem, da se seznani s položajem v Sloveniji. Bil je tudi na Bledu, kjer se je del časa razgovarjal z domačini. V Ljubljani je odšel tudi na ljubljanski Grad, odkoder je z zanimanjem opazoval položaj mesta, zlasti vseh komunikacij. Ogledal si je tudi različne mostne dele in so je pojavil tudi v Tivoliju. Njegov nadaljni obisk je veljal ranjenim in bolnim tovarišem iz osvobodilnih borb po različnih bolnišnicah v Ljubljani in na Gorenjskem.

LJUBLJANA, 1. junija - Odposlanstvo slovenskih književnikov in umetnikov je bilo 30. maja sprejeto pri maršalu Titu. Predstavniki slovenske kulture Župančiča, Golico, dr. Kidriča, prof. Koblerja, Albrehta in Jakca je maršalu predstavil minister prosvete dr. Ferdo Kozak. Po pozdravnem nagovoru pesnika Župančiča je maršal poudaril veliko vzgojno vlogo slovenskih književnikov in umetnikov in jih pozval, naj z ozirom na velike naloge, ki nas čakajo, tudi v bodoče nadaljujejo svoje plodno delo.

CELJE, 1. junija - Maršal Tito je v spremstvu predsednika vlade Borisa Kidriča in drugih predstavnikov obiskal Celje, kjer ga je pozdravila častna četa z godbo. Po pozdravu se je podal v štab 3. armije, nato pa je sprejel predstavnike celjskih civilnih oblasti in potem množico drugih Celjanov. Po obisku in ogledu mesta se je maršal Tito napotil dalje proti Mariboru.

PREDSTAVNIKI TRSTA V LJUBLJANI

LJUBLJANA, 1. junija - Včeraj je prispela v Ljubljano delegacija tržškega prebivalstva pod vodstvom predsednika Osvobodilnega odbora za slovensko Primorje Franca Bevka in politkomisarja v Trstu, Vincenza Laurenzija, da pozdravi maršala Tita v trenutku, ko je mednarodna reakcija napela vse sile, da bi zavrla delo osvobodilnega gibanja. Toda mi vemo in ves naš narod ve, čemu se je boril. Zato prosil Trst, da se tudi v bodoče podpre njegova borba, da bo dokončno pripadel dem. fed. Jugoslaviji. V imenu tržškega prebivalstva je maršala pozdravil tudi poseben odposlanec de Stradi.

LJUBLJANA, 1. junija - Predsednik vlade za Slovenijo, Kidrič, je sprejel francoskega generala Andronéa, ki vrši začasno tudi posle veleposlanika pri zvezni vladi v Beogradu. General se je vladi iskreno zahvalil za vso pozornost in skrb, ki jo je pokazala napram francoskim vojnim ujetnikom, katere je usoda zanesla v Slovenijo in so potem odtod odšli v domovino.

SOVJETSKA POMOC DUNAJU

MOSKVA, 1. junija - Sovjetska zveza je stavila za mesto Dunaj na razpolago 45.000 t žita, 15.000 t mesa, 25.000 kave, 2.500 t sladkorja in 1.800 t soli.

MOSKVA, 1. junija - V Skoplju se vodi proces proti vojnim zločincem v Makedoniji, med katerimi se nahajata znani fašisti Rajev in nacistični agent Kinkinev.

IZ TABORIŠČA

Po sklepu Mednarodnega odbora in v soglasju s poveljnikom taborišča nadporočnikom Rosenbloomom je bil po odhodu Oskarja Müllerja postavljen za prvega starestino taborišča tov. Zdenko Knez. Včeraj je tov. Knez nastopil svoje novo mesto. Njemu so dodeljeni kot starestina 1. taborišča Stanislaw Muranowski, kot starestina 2. in 3. taborišča Nikolaj Bevalov in kot njegova namestnik Franz Dorfner. - Rajhovi zapuščajo taborišča. Do nadaljnjega ostanejo med nami samo še bolni transporta nesposobni Nemci, za katere je v baraki 241 urejena posebna odpremna postaja. - Pod okriljem dahavske mestne občine se snuje poseben informacijski urad za koncentracijsko taborišče Dachau, katerega naloga bo, po likvidaciji taborišča nuditi vsem prizadetim vseh narodnosti potrebna pojasnila.

Poročali smo že, da je bilo nadzorstvo nad kuhinjo poverjeno predsedniku našega narodnega odbora tov. dr. Popoviču. Blagodejna roka novega nadzornika se že čuti v prehrani. Treba bi bilo še strožjo kontrolo, kar se tiče delitve obleke iz starega skladišča za pripornike. Mnogo je naših pripornikov, ki so v taborišču izgubili vse, kar so prinesli s seboj, in ker so zamudili trenutek plenitve po zlomu, so ostali brez vsega. Zadnji čas so iz skladišča prejeli obleko samo pripadniki neke narodnosti, ki se vsa sploh odlikuje po svojih organizatoričnih talentih, za vse druge je bilo skladišče "izpraznjeno". Pod novim vodstvom taborišča upamo, da bodo mogli priti do najnujnejših kosov obleke tudi oni rojaki, ki so kot prostovoljni delavci za našo skupno stvar zaposleni vse dni in se zato niso utegnili po vzgledu drugih založiti.

Poleg pristojnih ameriških oblastev ima samo tov. Juranič kot predsednik preiskovalne komisije Mednarodnega odbora pravico, izvršiti aretacije in odrediti pripor. V vsakem primeru pa mora biti obveščen tudi prizadeti nacionalni komite. Starestine taborišča skupno z nacionalnimi odbori in blokovnimi osebjem morajo skrbeti, da se bo hrana pripornikom v redu delila. Vsak prekršek proti osnovnim načelom tovarštva bo v sporazumu s poveljnikom taborišča strogo kaznovan.

Izraze se svedoci

Pravno odeljenje izveštava da se traže svedoci protiv izvesnog broja capoa, uhapšenih pod optužbom da su rdjavo postupali sa svojim drugovima. To su: - Willi Stagemann, Schretzenmayer Julius, Wagner Friedrich, Klein Oskar, Kloy Herbert, Baumgart Eugen, Schulze Alfons, Bongratz Peter, Roller Fritz, Deutsch Ludwig, Friedrich Rudolf, Siebert Thilo, Holler Karl, Fuser Heinrich i Meisel Kurt. - Za pravno odeljenje je od najveće važnosti da što pre dobije optužni materijal protiv ovih lica, jer će inače biti prisiljeno da ih pušti na slobodu. Optužni materijal prima se u bunkeru, soba br. 1. Iskazi će se primati i u toku današnje noći.

BEOGRAJSKA "BORBA" O KOROŠKI

BEOGRAD, 1. junija - "Borba" prinaša zanimiv članek o Koroški in ugotavlja, da je bilo za časa Avstrije tamkaj okrog sto tisoč Slovencev, ki jih je avstrijski upravni aparat na vse načine skušal germanizirati. Ta postopek se je po zasedbi Avstrije po Hitlerju nad vse poostрил, ker je Nemčija dajala velika sredstva germanizatorjem na razpolago. Gestapo je preganjala slovenske razumnike in duhovnike, pričelo se je množestveno zapliranje in deportacije na prisilno delo, oziroma v pritvorna taborišča v Nemčiji. Tako zvano Ljudsko sodišče (Volksgerichts-

hof) je obsojal Slovence v velikem številu na smrt, oziroma dolgoletno ječo. Posebno se je proslavil gaulajter dr. Reiner, ki je pozneje po imenovanju za guvernerja Jadranskega Primorja ves svoj grozoviti sistem razširil tudi na to pokrajino. Tudi po zasedbi Koroške po zaveznikih se še vedno ni mnogo spremenilo. Zaradi tega koroški Slovenci upravičeno dvogajo svojo obtožbo in ugotavljajo: 1. Se vedno obstaja hitlerjanska centrala v Celovcu in zloglasni Mayer-Kelbitz, Reiner - Globotschnigg in njihovi oprode se še vedno sprehajajo svobodno po Celovcu in vodijo nadaljnje preganjanje Slovencev. Tudi ves uradniški aparat hitlerjevske Nemčije je še vedno neizmenjen. 2. Koroška deželna vlada, (Landesregierung) ki je stopila na mesto gaulajterja Reinerja, ne predstavlja ničesar drugega kakor pod tem imenom zakrito nacistično jedro. To je razvidno tudi iz ponavljajočih se gesel o nedeljivosti Koroške, ki jih koroški Slovenci dobro poznajo še iz l. 1918. Antifašistični Avstrijci in vsi koroški Slovenci dvogajo odločno protest proti temu stanju in zahtevajo zaščito zavezniskih oblastev, zahtevajo, da se nacisti čim prej zapro in obsodijo in s tem preprečijo preganjanje koroških antifašistov.

OZBILJNA SITUACIJA NA LEVANTU

LONDON, 1. junija - U toku poslednjih 12 časov nje bilo vesti iz britanskega izvora sa Levanta. Francuski radio javlo je jutros iz Bejruta da su francuske trupe vaspstavile red u vecem delu Sirije. Vrhovni zapovednik britanskih trupa na Srednjem Istoku stupio je u dodir sa francuskim zapovednikom. Istovremeno francuskim vlastima naredjeno je da izidju u susret engleskim zahtevima. Sinoć je britanskoj javnosti saopštena vest da su britanske trupe na Bliskom Istoku dobile naredjenje da intervenišu. Istovremeno, g. Edon je u Donjem Domu pročitao poruku Winstona Churchilla do Gaulle-u te istakao da je bružani sukob bio uzeo takve mere, da Velikoj Britaniji nije preostalo ništa drugo nego da ili intervenišu ili pogazi svoju obavezu da štiti nezavisnost Sirije i Libana. Jutrošnja engleska štampa bavi se veoma mnogo tim pitanjem. Svi listovi odobravaju akciju vlade, ali istovremeno naglašuju potrebu da se izbegne sve što bi moglo pomutiti odnose izmedju Velike Britanije i Francuske. Prema poslednjim vestima naredba da prekinu paljbu izdata je francuskim trupama u toku prošle noći. Amrički državni podsekretar izjavio je još juče da se Sjedinjene Države u potpunosti slažu sa akcijom britanske vlade.

V PONEDELJEK, TOREK IN ČETRTEK - NA POT!

Danes je sprejel general ADAMS poročnika Rakočevića in tajnika Jugoslovanskega narodnega odbora Diehla ter jima sporočil, da potujemo v ponedeljek, torek in četrtek.

Podrobneje bomo poročali jutri.

BEOGRAD, 1. junija - Semkaj je prispelo prvo pismo Jugoslovanskega narodnega odbora iz taborišča Dachau. Pismo vsebuje pozdrave maršalu Titu in vladi federativne demokratske Jugoslavije. Radio je objavil vsebino pisma in navedel naš dnevnik "Dahavski Poročevalec".

WASHINGTON, 1. junija - UNRRA je sklenila, da bo uvozila v teku poldruga leta okrog 50.000 glav goveje živine v Jugoslavijo. CUNGKING, 31. maja - Maršal Cangkajšek je odložil ministrsko predsedstvo Kitajske po sklepu Kuomintang. Naslednik je Song.

KP ITALIJE NA VRSTI

Nedavno je predstavnik Komunistične partije Italije tov. Negarville pred mikrofonom rimskega radia odgovoril na vrsto vprašanj o Trstu in o odnosih Italije do Jugoslavije. Iz govora povzemamo:

Vprašanje: G. Negarville, kakšno je mnenje Komunistične partije Italije v sedanji časopisni polemiki o Trstu in o naših vzhodnih mejah?

Odgovor: Komunistična partija Italije smatra, da je ta polemika že v osnovi zgrešena. Ko čitamo mnogo članke, zlasti v najreakcionarnějšíh listih, dobivamo vtis, da se mnogi Italijani še niso zavedeli dejstva, da je Italija sodelovala pri napadu na Jugoslavijo in da je Jugoslavija v tej vojni zmagovita država, ki uživa velik mednarodni ugled, na znotraj pa je zaradi svoje demokratičnosti močna in utrjena.

Vprašanje: Toda Italija, ki je napadla Jugoslavijo, je bila fašistična Italija.

Odgovor: Res je, toda zalitev in škoda, ki jo je Italija s tem napadom prizadejala jugoslovanskemu ljudstvu ni mogoče zlahka pozabiti. Povedati moram, da ločitev antifašistične Italije od fašistične Italije ni tako lahka za ljudstvo, ki je samo občutilo teroristično akcijo mnogih italijanskih generalov - pravih vojnih zločincev. Svet bo znal ločiti fašistično Italijo od nefašistične te, če bo italijanski demokraciji uspelo, ustvariti ozračje zaupanja, če bo znala uravnati naše odnose z Jugoslavijo, ne da bi se posluževala metod, ki preveč od blizu spominjajo na metode fašističnega nacionalizma in imperijalizma. Mi bomo storili vse, da se to zgodi.

Vprašanje: Toda, ali se vam ne zdi, da se tudi na jugoslovanski strani manifestira neko nacionalistično malver?

Odgovor: Za Jugoslavijo je vprašanje mej nerešeno, odkar so bile z rapalsko pogodbo vključene v italijanski teritorij pomembne slovenske etične skupine. To vprašanje se je poslabšalo, ko je fašistična vlada po napadu priključila nove, popolnoma slovanske pokrajine in mesta, ne da bi čakala na konec vojne. Če imamo pred očmi ta dejstva, se mi zdi, da ne moremo govoriti o jugoslovanskem nacionalizmu, vsaj ne v smislu, kakršnega je ta izraz dobil v dobi napadalne politike.

Vprašanje: Omenili ste slovanske etične skupine, ki jih je rapalska pogodba vključila v italijansko državo. Ali komunisti otejejo med te skupine tudi tržške meščane?

Odgovor: Zakaj nam hočete dati ceneno pečet neznanja? Predobro vemo, da je tržasko prebivalstvo po večini italijansko.

Vprašanje: Torej je upravičena časopisna gonja za Trst?

Odgovor: Ta gonja danes ni umestna, ker zastruplja ono ozračje, ki bi moralo biti pristransko in zato, ker prihaja prav reakcionarnim silam, ki hočejo našo deželo pahniti v slepo ulico. P. Togliatti je nedavno dejal, da imajo te sile interese, ki niso v skladu s koristmi italijanskega naroda. In poskušajo vse, da bi jim uspelo ustvariti položaj, v katerem bi se raztrgale vezi, ki družijo enotne demokratične narode in vzbunile napredne sile delavskega razreda in demokracije.

Vprašanje: Z drugimi besedami, Komunistična partija Italije smatra to gonjo za izključno reakcionarno gonjo? Ali ne izvzemate nikogar od vaše obtožbe zlonamernosti?

Odgovor: Sentimentalna reakcija, ki jo poznamo in stari motivi iredentističnega izdajstva bi morda mogli prišepetati-

ti kakšen dobro nameren članek, toda to samo povečuje nevarnost, ki gnezi v tej časopisni gonji, ki se po našem postavlja tele osnovne cilje: izzvati v notranjosti dežele zaostreno nacionalistično ozračje, upor, kakor se je to že zgodilo za Reko, prikrivati tipično fašistične interese, usmeriti tok javnega mnenja proti naši Partiji, ki se naravno ne more pustiti vplesti v nikako nacionalistično igro, sugerirati možnost nesoglasja med zapadnimi zavezniki in Sovjetsko zvezo, da bi na ta način prikazali s tipično fašistično frazeologijo Italijo kot prednji branik proti sovjetski ekspanziji. Nič bolj zlobnega kakor to, da nam hočejo zanetiti iskro, iz katere se je vnel ves ta slamni ogenj za Trst. Za tem stoje reakcionarji, ki nas hočejo potegniti v vrtinec, da bi upravičili svoje izzivalne manevre. Nesmiselno in obenem nezaslišano je zvrčanje odgovornosti, ki ga poskušajo reakcionarni krogi na škodo KP Italije, ki je brez dvoma najmanj kriva za sedanji položaj. Nasprotno bi moralo biti prav jasno, če se že mora danes govoriti o tržaskem vprašanju, da se to dogaja izključno zaradi imperialistične politike Mussolinija, ki je privedla našo deželo v sedanjo katastrofo.

VOJNI ZLOČINCI PRI NAS. Tudi jugoslovanska vlada je stavila seznam vojnih zločincev in krivcev ter ga predložila konferenci, ki se bo sestala 31. t. m. v Londonu. Na prvem mestu se znaša general Milan Medić.

ANGLEŠKA ZNANOST V SLUŽBI POLJEDELSTVA. Angleži so med končano vojno spoznali dokaj zgodaj, kolikšen pomen ima za njihovo otočje sistematično izvajano poljedelstvo - panoga, ki so jo poprej že skoraj popolnoma zanemarili. Makor da bi hoteli nadoknaditi zamujeno, so vpregli tudi znanstvenike, pred vsem kemike v službo poljedelstva in tudi dosegli mnogo odličnih uspehov. Iznášili so razna sredstva proti kobilicam, za uničevanje škodljivih rastlin med koristnimi posevki, zlasti žitom, itd. Med ostalimi važnimi pridobitvami med vojno se ne sme pozabiti na iznajdbo sintetičnega, nezdroljivega stekla, ki se ga je zlasti uporabljalo pri izdelovanju nekaterih letalskih delov.

V AMSTERDAMU so aretirali večje število nemških državljanov, ki so imeli nalogo, vršiti tudi v mirovni dobi spionazo.

JOHNSONOV ZAKON. Senat USA razpravlja o razveljavljenju Johnsonovega zakona, ki prepoveduje dajanje posojil in podpor onim evropskim državam, ki še niso poravnale vojnih dolgov prve svetovne vojne. Skupna vsota teh sicer precej dvomljivih dolgov znaša okoli 12 milijard dolarjev. Nekateri izmed senatorjev so predlagali enostavno črtanje teh dolgov. Glasovanja še ni bilo.

HOLANDSKA VLADA TRAZI ODSTETU. Holandska vlada postavila je zahtevo da se duž cele holandsko-nemačko granice Holandiji ustupi jedan pojas zemljišta, koji bi obuhvatao oko 10.000 kvadratnih kilometara, a pretstavljao naknadu za zemljišta, upropaštena poplavama, koje su Nemci izazvali.

IZ NOVE JUGOSLAVIJE

ZAGREB, 1. junija - Zagrebska železniška glavna delavnica, ki ni prav nič trpela po vojnih dogodkih, je v polnem obratu.

NOVI SAD, 1. junija - Dne 30. maja so priredili vojvodinski pisatelji in umetniki svojim tovarišem, ki so padli v osvobodilnih borbah, veliko spominsko svečanost.

BEOGRAD, 1. junija - Komisija za preiskavo vojnih zločinov v Srbiji je že izdelala daljši referat. Zlasti je posvetila veliko pažnjo početju Nemcev in njihovih nedičevskih podrepnikov nad prisilnimi delavci v rudnikih Bor in Trebča.